

Richtlijnen Milieu-effectrapportage

.....

.....

Structurele aanpak zoute baggerspecieproblematiek in Noord-Holland

.....

.....

.....

Afgegeven door:
Gedeputeerde Staten van Noord-Holland
De Minister van Verkeer en Waterstaat

oktober 1996

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	2
2.	Probleemstelling en doel	3
2.1	Probleemstelling	3
2.2	Doel	4
3.	Besluitvorming	5
3.1	m.e.r.-plichtige besluiten	5
3.2	Besluitvormingskader voor het voornemen	5
4.	Voorgenomen activiteit en alternatieven	6
4.1	Voorgenomen activiteit	6
4.1.1	Algemeen	6
4.1.2	Kwalitatieve preventie	6
4.1.3	Kwantitatieve preventie	6
4.1.4	Verspreiden en nuttige toepassing	6
4.1.5	Verwerken	7
4.1.6	Storten	8
4.2	Alternatieven	9
4.2.1	Algemeen	9
4.2.2	Stortalternatief	10
4.2.3	Milieurendementalternatief	10
4.2.4	Meest milieuvriendelijk alternatief (mma)	10
5.	Bestaande milieutoestand, autonome ontwikkelingen en	11
5.1	Bestaande toestand en autonome ontwikkeling	11
5.2	Milieugevolgen bouwstenen	11
5.2.1	kwalitatieve preventie	11
5.2.2	kwantitatieve preventie	11
5.2.3	verspreiden en nuttige toepassing	13
5.2.4	verwerken	13
5.2.5	storten	14
6.	Vergelijking van alternatieven	15
7.	Leemten in kennis	15
8.	Vorm en presentatie van MER en samenvatting	15
Bijlage 1	Lijst van inspraakreacties en adviezen	17
Bijlage 2	Nota van beantwoording	19

1. Inleiding

Rijkswaterstaat, Directie Noord-Holland heeft het voornemen een structurele oplossing te ontwikkelen voor de verontreinigde zoute baggerspecie die vrijkomt bij het baggeren van havens en vaargeulen voor de scheepvaart en bij het saneren van verontreinigde waterbodems. Daarbij wordt gedacht aan combinaties van maatregelen, bestaande uit het verminderen van het aanbod van verontreinigde specie, het verwerken en storten van baggerspecie. Het voornemen bestaat verder uit het kiezen van lokaties waar verwerkt en gestort kan worden en uit het inrichten van die lokaties.

De besluitvorming met behulp van milieu-effectrapportage (m.e.r.) verloopt in twee fasen. In de eerste fase worden strategische besluiten genomen over de vermindering en verwerking van baggerspecie en over de keuze van stort- en verwerkingsloktie(s). Voor het besluit over maatregelen en lokaties in de Noordzee is de Minister van Verkeer en Waterstaat bevoegd gezag. Voor de andere besluiten zijn Provinciale Staten van de provincie Noord-Holland bevoegd gezag. In de tweede fase wordt m.e.r. toegepast ter onderbouwing van de besluiten over de inrichting van de gekozen lokaties voor verwerken en storten. Voor de inrichting van de stort- en verwerkingslokaties landinwaarts en in zee zijn respectievelijk vergunningen op grond van de Wet milieubeheer (Wm) en de Wet verontreiniging oppervlaktewateren (Wvo) en ontheffingen op grond van de Wet verontreiniging zeewater (Wvz) nodig. Voor het verlenen van vergunningen op grond van de Wm is, afhankelijk van de locatie, de Minister van VROM of de Provinciale Staten van de provincie Noord-Holland de bevoegde instantie. Voor de ontheffingen op grond van de Wvz en de vergunningen op basis van de Wvo zijn de Minister van Verkeer en Waterstaat of andere waterkwaliteitsbeheerders bevoegd gezag. De provincie treedt op als coördinerend bevoegd gezag.

Met onze brieven van 25 februari 1996 stelden wij als coördinerend bevoegd gezag de Commissie voor de m.e.r. en de andere wettelijke adviseurs in de gelegenheid om te adviseren over richtlijnen voor de inhoud van het op te stellen Milieu-effectrapport (MER).

Ook hebben wij de start van de procedure door middel van publicatie in diverse dag- en weekbladen op 29 februari 1996 bekendgemaakt en hebben wij de startnotitie van 1 maart tot 29 maart ter inzage gelegd. Op 26 maart en 28 maart zijn openbare zittingen gehouden in respectievelijk Beverwijk en Den Helder.

Bij de opstelling van de richtlijnen hebben wij rekening gehouden met alle ontvangen mondelinge en schriftelijke adviezen, commentaren en opmerkingen (bijlage 1). Voor zover mogelijk wordt hiernaar in de tekst door middel van voetnoten verwezen. Daarnaast bevat bijlage 2 een reactie op de inspraak.

De startnotitie biedt een duidelijk inzicht in de te onderzoeken aspecten en alternatieven. Deze richtlijnen zijn daarom opgesteld als aanvulling op de reeds in de startnotitie verwoorde onderzoeksaanpak. Aangezien op dit moment niet duidelijk is hoe de oplossing van de zoute baggerproblematiek zal worden vormgegeven, is het in dit stadium niet mogelijk om duidelijke richtlijnen af te geven voor de inhoud van fase 2 van het milieu-effectrapport (MER)¹. Mede op basis van de ontvangen adviezen hebben wij ervoor gekozen deze richtlijnen alleen betrekking te laten hebben op de gewenste inhoud van fase 1 van het MER. Voor het verkrijgen van de benodigde vergunningen en ontheffingen voor onderdelen van de gekozen oplossingsrichting (verwerkingstechnieken, stortlokaties) zullen mogelijk ook MER's moeten worden opgesteld. Hiervoor zullen aparte procedure(s) moeten worden doorlopen.

¹ zie bijlage 1 inspraakreacties nr. 12.

2. Probleemstelling en doel

2.1 Probleemstelling

De startnotitie geeft als probleemstelling dat er momenteel onvoldoende mogelijkheden zijn voor de milieuhygiënisch verantwoorde verwijdering van verontreinigde zoute baggerspecie om nu en op termijn (2010 en verder) de havens in het Noordzeekanaalgebied en de havens in de westelijke Waddenzee bereikbaar te houden voor de (zee)scheepvaart. Bij de uitwerking van de probleembeschrijving kan onderscheid worden gemaakt in:

- * de aanwezigheid van sterk vervuilde specie in de havens en vaargeulen (achterstallig onderhoud en saneringsspecie) en de noodzaak om deze te verwijderen;
- * de instroom van licht verontreinigde specie vanuit zee (onderhoudsspecie) die ten gevolge van het verspreidingsbeleid voor baggerspecie na 2000 mogelijk niet langer op zee verspreid kan worden en de noodzaak om deze te verwijderen;
- * het sterker verontreinigd raken van ingestroomde specie ten gevolge van diffuse of puntbronnen in de gebieden.

Voor de bepaling van de omvang van het probleem achten wij de volgende informatie wenselijk:

- * hoeveelheden baggerspecie (in situ m³ en ton droge stof)
- * samenstelling (fysisch, chemisch²) waarbij wordt aangegeven welke stoffen bepalend zijn voor de klasse-indeling
- * herkomst van de baggerspecie per regio (Velsen en Den Helder) en per te onderscheiden lokatie binnen de regio
- * verdeling hoeveelheden over jaarlijks onderhoud, achterstallig onderhoud en saneringsspecie
- * (eco)toxiciteit van de baggerspecie (m.b.v. bioassays, voor zover die aanwezig zijn)

Bij het bepalen van de hoeveelheid en kwaliteit van de baggerspecie en de onzekerheden daarbij dient te worden aangegeven op welke wijze rekening is gehouden met:

- * geplande ingrepen in de kuststreek die van invloed zijn op de omvang van de speciestroemen (onder andere de verplaatsing c.q. verdieping van de Loswal Noord voor de kust van Hoek van Holland);
- * de verandering van de kwaliteit van de specie in de tijd, vanwege de uitvoering van reeds voorgenomen maatregelen aan de bron in het stroomgebied. Als mogelijke maatregelen gelden de landelijke inspanningen voor de aanpak van diffuse bronnen, de uitvoering van saneringen en het voorgenomen onderhoud in de gebieden;
- * aanpassing van de normen (uniforme gehaltetoets Wvz) en de daaraan verbonden mogelijkheden tot verspreiding van baggerspecie op zee na het jaar 2000³;
- * aanwezige budgetten en daarvan afhankelijke fasering van de uitvoering van saneringswerken;
- * nautische ontwikkelingen, waaronder mogelijke toename van de diepgang van schepen;

² voor zover relevant voor de beoordeling van verspreidingsmogelijkheden, de verwerkbaarheid en herbruikbaarheid van de baggerspecie

³ zie bijlage 1 inspraakreacties nrs. 12, 24

2.2 Doel

In de startnotitie is als doel van dit initiatief geformuleerd: "te komen tot een structurele aanpak van de zoute specieproblematiek in Noord-Holland door het realiseren van voldoende verwijderingsmogelijkheden voor de milieuhygiënisch en economisch verantwoorde verwijdering van verontreinigde baggerspecie tot 2010 en verder."

Wij bevelen aan om deze doelstelling nader in te vullen en te concretiseren. Daarbij kan de voorkeursvolgorde voor verwijdering als uitgangspunt worden genomen en zal aandacht moeten worden besteed aan het aspect duurzaamheid. Het doel kan in de eerste plaats gericht zijn op het verantwoord terugbrengen van de gebaggerde specie naar zee. Een tweede hoofddoel is het tegengaan van de vermenging van verontreinigd slib met relatief schoner instromend slib in de haven. Een derde doelstelling is het verwerken van de specie om definitief storten zoveel mogelijk te voorkomen.

Naast het begrip economisch verantwoorde verwijdering wordt in de startnotitie de term milieurendement gehanteerd. Het begrip milieurendement wordt algemeen opgevat als de vermeden milieubelasting (of gerealiseerde milieuwinst) per geïnvesteerde gulden. Het verdient aanbeveling dit begrip zodanig te definiëren dat het toetsbaar wordt. Daarbij dient te worden aangegeven welke milieucompartimenten daarin wel en niet worden betrokken en op welke wijze de verandering van milieukwaliteit in geld wordt uitgedrukt.

3. Besluitvorming

3.1 m.e.r.-plichtige besluiten

In het MER dient te worden aangegeven voor welke besluiten en daarbij behorende activiteiten het MER wordt opgesteld. Op basis van de resultaten van fase 1 zal de voorgestelde structurele oplossing voor de zoute baggerspecieproblematiek in het baggerspeciebeleid van de provincie Noord-Holland worden vastgelegd⁴. In fase 1 van het MER dienen de besluiten die in een later stadium nog moeten worden genomen om de voorgenomen activiteit te realiseren, te worden aangegeven.

Het is niet de bedoeling om op basis van dit MER een beleidskeuze te maken voor de toepassing van één of enkele verwerkingstechnieken. De m.e.r.-plichtige activiteiten beperken zich tot de keuze voor verwerkings- en stortlocaties.

3.2 Besluitvormingskader voor het voornemen

Overheidsbesluiten die randvoorwaarden stellen aan de besluitvorming over de voorgenomen activiteit moeten worden aangegeven, onder vermelding van de voorwaarden en beperkingen⁵. Een aantal hiervan zijn in paragraaf 2.5 van de startnotitie al weergegeven. De uitkomst van de m.e.r. kan met zich meebrengen dat wijziging van het beleid op onderdelen gewenst is. Indien voor een bepaald alternatief in het MER (bijvoorbeeld het meest milieuvriendelijke alternatief) wijziging van het overheidsbeleid nodig is, dient dat in het MER te worden aangegeven.

⁴ zie bijlage 1 inspraakreacties nrs. 1, 5.

⁵ zie bijlage 1 inspraakreacties nrs. 1, waarin het besluit over de Averijhaven als relevant wordt genoemd, en 11 en 22

4. Voorgenomen activiteit en alternatieven

4.1 Voorgenomen activiteit

4.1.1 Algemeen

De voorgenomen activiteit moet worden beschreven voor zover van gevolgen voor het milieu sprake is. Het voornemen in de eerste fase is te onderscheiden in:

- * kwalitatieve preventie
- * kwantitatieve preventie
- * verspreiden en nuttige toepassing
- * verwerken
- * storten

4.1.2 Kwalitatieve preventie

Kwalitatieve preventie behelst maatregelen die voorkomen dat verontreinigingen in het oppervlaktewater terecht komen en zich vervolgens hechten aan zwevende speciedeeeltjes. De meeste bronmaatregelen die de speciekwaliteit in IJmuiden en Den Helder beïnvloeden liggen buiten de invloed van de initiatiefnemer en het bevoegd gezag. Dit geldt zowel voor de puntbronnen als voor de steeds belangrijker wordende diffuse verontreinigingen. Deze maatregelen kunnen grotendeels onder de autonome ontwikkeling beschreven worden. Anders ligt dat bij de puntbronnen en saneringslokaties in de havengebieden en het gebied langs het Noordzeekanaal. Hiervoor dient het MER voorzover vallend binnen de invloedssfeer van initiatiefnemer en bevoegd gezag, in te gaan op:

- * maatregelen die de kwaliteit van de lozingen verbeteren;
- * variëren in de volgorde waarin verontreinigde lokaties worden verwijderd, met andere woorden: welke lokaties moet je het eerst aanpakken om een maximaal preventief effect te krijgen.
- * versneld baggeren (sanering en onderhoud);
- * aanleg van een slibvang (eventueel in combinatie met een stationair zuigsysteem) in de havenmonden van Velsen en Den Helder

4.1.3 Kwantitatieve preventie

De meeste baggerspecie uit de havens is afkomstig van de zand- en slibstroom langs de kust die in de haven bezinkt. In het MER dient, overeenkomstig de genoemde mogelijkheden in paragraaf 4.2 van de startnotitie, te worden aangegeven hoe deze aanwas kan worden beperkt.

4.1.4 Verspreiden en nuttige toepassing

In het MER dienen de mogelijkheden beschreven te worden voor verspreiden bij handhaving van de huidige beleidsvoornemens (aanscherping vanaf 2000) en bij continuering van het huidige verspreidingsbeleid.

In het MER dient te worden aangegeven welke nuttige toepassingsmogelijkheden voorhanden of in ontwikkeling zijn.

4.1.5 Verwerken

Verwerkingstechnieken

Op dit moment wordt onderzoek gedaan in het kader van o.a. het POSW⁶ naar de effectiviteit van technieken voor de verwerking van verontreinigde baggerspecie. In paragraaf 4.3 van de startnotitie worden een aantal beschikbare technieken genoemd. In aanvulling daarop zou ook ontwatering als techniek moeten worden betrokken.

Veelal wordt bij het onderzoek naar de toepasbaarheid van verwerkingstechnieken gekeken naar de herbruikbaarheid van verwerkte specie in het kader van het Bouwstoffenbesluit. Aangezien de fysische samenstelling van met name zandscheidingsprodukten uit baggerspecie voor hergebruiksbeperkingen kan zorgen, is het wenselijk eveneens na te gaan of verwerkingstechnieken kunnen worden benut om tot een te verspreiden hoeveelheid baggerspecie te komen. In het MER dient aandacht te worden besteed aan:

- * de technische toepasbaarheid van verwerkingstechnieken en eventuele combinaties van verwerkingstechnieken uitgaande van de chemische en fysische samenstelling van de baggerspecie uit de verschillende herkomstgebieden
- * de minimale en maximale hoeveelheden verwerkbare baggerspecie per technisch toepasbare techniek
- * de praktische toepasbaarheid van deze technieken en eventuele combinaties van technieken, rekening houdend met aanbodcijfers, afzet- en/of verspreidingsmogelijkheden, normeringen en verwerkingskosten

Verwerkingslokaties

Het verdient aanbeveling om lokaties te onderzoeken op de geschiktheid om een verwerkingsinstallatie te plaatsen.

Aangezien verwerking vrijwel altijd leidt tot een te storten restprodukt, zal daarbij in ieder geval gekeken moeten worden naar combinaties met de nieuw te realiseren baggerspeciéstortplaatsen (zie 4.1.6) of bestaande stortplaatsen. Tevens kan onderzocht worden in hoeverre het gebruik van bedrijventerreinen die gelegen zijn aan vaarwater, tot de mogelijkheden behoort. Gevraagd wordt om in het MER aandacht te besteden aan:

- * Oppervlakte en ligging van de lokatie
- * Ontsluiting van af- en aanvoer
- * Ligging ten opzichte van de herkomstgebieden van baggerspecie
- * Ligging ten opzichte van afzetgebied (met name bij verspreiden op zee)

⁶ Programma Ontwikkeling Saneringsprocessen Waterbodems, tweede fase.

4.1.6 Storten

De in paragraaf 4.4 van de startnotitie genoemde lokaties, met uitzondering van de lokaties Zuidpier en Amerikahaven, dienen te worden onderzocht op geschiktheid voor berging van baggerspecie. Dit zijn:

- * Lokaties voor de kust
- * Ten noorden van de Noordpier
- * Derde Zeehaven in IJmuiden
- * Afrikahaven⁷
- * Noorder IJpolderplas
- * De regio Den Helder
- * Wijker-Velsertunnel⁸

In de regio Den Helder gaat het om de terreinen van de huidige baggerdepots Oostoever-I en Oostoever-II.

Vanwege de grote beperkingen die zijn verbonden aan de lokatie Zuidpier, met name uit oogpunt van natuur en recreatie, hoeft deze lokatie niet nader te worden onderzocht. Wel dient onderzocht te worden of berging aan de noordkant van de Zuidpier bij IJmuiden (tussen de zuidpier en de vaargeul) tot de mogelijkheden behoort.

Aangezien de capaciteit van de lokatie Amerikahaven beperkt is en reeds volledig zal worden benut voor de berging van Amsterdamse baggerspecie, kan onderzoek naar deze lokatie eveneens komen te vervallen.

Met de lokatie Wijker-Velsertunnel wordt het gebied dat is gelegen tussen de tunnelbuizen van de Wijkertunnel en de Velsertunnel aangeduid.

Indien (één van) de te onderzoeken lokaties niet als volwaardig alternatief wordt uitgewerkt, dient in het MER te worden gemotiveerd om welke (milieu)redenen de lokaties niet in de afweging zijn meegenomen.

Bij de beschrijving van stortlokaties dienen de volgende aspecten te worden beschreven:

- * capaciteit, ligging en oppervlakte
- * ligging ten opzichte van de herkomstgebieden van baggerspecie
- * de geschiktheid voor berging op grond van de richtlijnen voor Baggerspeciéstortplaatsen (Beleidsstandpunt verwijdering baggerspecie)
- * ontsluiting van aanvoer
- * de wijze van inpassing van de stortplaats in het bestaande landschap, tijdens en na exploitatie⁹
- * het beslag dat anderen, onder andere de gemeente Amsterdam, leggen op de beschikbare

⁷ zie bijlage 1 inspraakreacties nrs. 4, 7, waarin naar de lopende beroepsprocedure over de Afrikahaven wordt verwezen.

⁸ Deze lokatie is toegevoegd naar aanleiding van behandeling van de Richtlijnen MER in de vergadering van de Commissie Milieu, Water en Energie van de Provincie Noord-Holland op 19 september 1996.

⁹ zie bijlage 1 inspraakreactie nr. 18.

stortcapaciteit in het plangebied.¹⁰

Gezien de verschillende herkomstgebieden, uiteenlopende speciekwaliteiten en de te bergen hoeveelheden baggerspecie, zullen mogelijk meerdere stortlocaties noodzakelijk zijn. Bij het in beeld brengen van de lokaties dient daarom in de tijd te worden aangegeven binnen welke periode de lokaties beschikbaar moeten c.q. kunnen zijn en wat globaal het verzorgingsgebied per locatie is.

4.2 Alternatieven

4.2.1 Algemeen

De keuze van de beschouwde alternatieven moet worden gemotiveerd evenals de selectie van het eventuele voorkeursalternatief. De maatregelen van kwalitatieve preventie, kwantitatieve preventie, verspreiden en nuttige toepassing, verwerken en storten zijn te beschouwen als bouwstenen voor de samen te stellen alternatieven. Elk alternatief vormt zo een gehele verwijderingsketen voor baggerspecie. Per bouwsteen zijn er verschillende maatregelen en lokaties mogelijk. Deze zijn te beschouwen als varianten binnen de verwijderingsketen.

Bij het samenstellen van alternatieven kan voor het onderdeel storten gezocht worden naar die combinaties waarmee een (milieu)winst is te boeken. Daarbij kan onder andere gedacht worden aan 'werk-met-werk' maken. Daarnaast dient per alternatief te worden aangegeven in hoeverre bouwstenen inwisselbaar zijn door andere onderdelen van het voornemen.

Een ander aspect waarmee rekening kan worden gehouden bij het vormgeven van de alternatieven en varianten is de fasering in de tijd. Zo zou het bij voorrang saneren van verontreinigde waterbodems mogelijk meer milieuwinst geven dan het aanbrengen van isolerende voorzieningen bij het storten. De fasering biedt de mogelijkheid om het aantal alternatieven te beperken, bijvoorbeeld wanneer gezien lokaties of technieken voor een bepaald tijdstip niet beschikbaar kunnen zijn hoezeer dat vanuit het kosten- en milieuaspect ook gewenst is. De alternatieven worden gevormd door de bouwstenen waaruit het voornemen is samengesteld. Daarbij dient rekening te worden gehouden met de voorkeursvolgorde van preventie en terugbrengen naar zee boven verwerken, dat weer boven storten gaat. Naast deze volgorde verdient het aanbeveling rekening te houden met het bepalen van de investeringen en de te behalen milieukwaliteit.¹¹ In het algemeen zal het milieurendement van preventieve maatregelen hoger zijn dan dat van verwerkings- of stortmaatregelen, maar ook daaraan zijn grenzen.¹² In dit verband is het tevens van belang aandacht te besteden aan de effecten van ruimtebeslag. Het gaat daarbij met name om financiële consequenties ten gevolge van functieverlies.

¹⁰ zie bijlage 1 inspraakreacties nrs. 6, waarin wordt gewezen op het feit dat een deel van de capaciteit van een eventuele baggerstort in de Afrikahaven bestemd is voor specie afkomstig uit de regio Amsterdam, en 18.

¹¹ zie bijlage 1 inspraakreactie nr. 24, waarbij gevraagd wordt inzicht te verschaffen in de besparingen ten gevolge van preventieve maatregelen

¹² zie bijlage 1 inspraakreactie nr. 12.

4.2.2 Stortalternatief

Het stortalternatief gaat uit van het realiseren van voldoende stortcapaciteit om alle vrijkomende specie te kunnen bergen. Bezien vanuit oogpunt van preventie en hergebruik is dit een worst-case benadering. In hoeverre dit bij het integraal beschouwen van alle (milieu)effecten voor het voornemen zelf ook de worst-case is, dient te worden onderzocht. Bovendien zal hier ook het kostenaspect mede bepalend zijn voor het realiteitsgehalte van het alternatief.

4.2.3 Milieurendementalternatief

Het milieurendementsalternatief, in de startnotitie omschreven als het alternatief dat wordt gebaseerd op een mix van preventie, verwerking en storten, waarbij een optimaal evenwicht wordt gezocht tussen kostprijs en milieukwaliteit, dient nader gedefinieerd te worden.

4.2.4 Meest milieuvriendelijk alternatief (mma)

Als mma dient gebaseerd te zijn op de voorkeursvolgorde van verwijdering (preventie, verspreiden, hergebruik, storten) en kan worden aangemerkt als de combinatie van bouwstenen die voor het milieu het meest gunstig is (meest milieuvriendelijke verwijderingsketen). Daarbij kan per bouwsteen een meest milieuvriendelijke variant worden aangewezen voor zover dat zinvol is voor de besluitvorming. Zo kan gekozen worden uit de maximale mogelijkheden voor preventie en de meest milieuvriendelijke lokaties voor storten en verwerken.

5. Bestaande milieutoestand, autonome ontwikkelingen en milieugevolgen

5.1 Bestaande toestand en autonome ontwikkeling

De bestaande toestand van het milieu in het studiegebied en de autonome ontwikkeling hiervan moeten worden beschreven als referentie voor de beoordeling van de te verwachten milieu-effecten (referentiesituatie). Er moet onderscheid gemaakt worden tussen een beschrijving van de herkomstgebieden van de baggerspecie en een beschrijving van de gebieden waar de baggerspecie verspreid, nuttig toegepast, verwerkt of gestort wordt. Onder de autonome ontwikkeling wordt verstaan: de toekomstige ontwikkeling van het milieu, zonder dat de voorgenomen activiteit of een van de alternatieven wordt gerealiseerd. Daarbij wordt rekening gehouden met eventuele effecten van voltooide en in uitvoering zijnde ingrepen en ingrepen als gevolg van reeds vastgelegd beleid. De beschrijving van de bestaande situatie en autonome ontwikkeling beperkt zich tot de elementen, die van belang zijn voor de vergelijking met de alternatieven.

- * Kwaliteit van huidig nieuw gevormd sediment
- * Aard en omvang van bestaande en geplande lozingen en andere relevante verontreinigingsbronnen (met name saneringslokaties) en de gevolgen hiervan voor de kwaliteit van in de toekomst te vormen sediment¹²
- * bestaande milieubelasting op en in de nabijheid van de te onderzoeken lokaties, waarbij aandacht wordt besteed aan bodem, grondwater en oppervlaktewater, levensgemeenschappen, flora en fauna, landschap, cultuurhistorie en archeologie, woon en leefmilieu en overige gebiedsfuncties.

Onlangs is een m.e.r.-procedure gestart voor de realisering van Westpoort-west (Afrikahaven en omliggende bedrijventerreinen) te Amsterdam. Dit betekent dat de autonome ontwikkeling voor dit gebied nog niet vast staat. In dit MER dient voor de beschrijving van de autonome ontwikkeling uit te worden gegaan van de situatie waarin haven en bedrijventerreinen worden gerealiseerd. Het realiseren van de Afrikahaven uitsluitend ten behoeve van baggerberging is namelijk niet reëel.

5.2 Milieugevolgen bouwstenen

5.2.1 kwalitatieve preventie

De maatregelen richten zich met name op het verminderen van de hoeveelheid verontreinigingen in het oppervlaktewater. Bij de milieugevolgen dient aandacht besteed te worden aan het effect van de voorgestelde maatregelen (zie 4.1.2) op de water(bodem)kwaliteit

5.2.2 kwantitatieve preventie

De maatregelen richten zich met name op het verminderen van de instroom en vermenging van (verontreinigde) specie vanuit zee in de haven. Bij de milieugevolgen dient aandacht te worden besteed aan:

- * (de verandering in) het transport van zand en slib in de kustzone, inclusief transport naar de havens van IJmuiden en Den Helder en tussen de kustzone en de Waddenzee;
- * (verandering in) de hydro-dynamische condities (stroming en golfwerking) en morfologische veranderingen in de kustzone;
- * specietransport door stroming en afkomstig uit binnenwater (Noordzeekanaal) en door zogenaamde estuariene circulatie ten gevolge van zoetwaterlozing (spuien).

¹² zie bijlage 1 inspraakreacties nr. 12.

5.2.3 verspreiden en nuttige toepassing

Momenteel wordt verreweg het grootste deel van de baggerspecie verspreid op zee. Deze specie is echter licht verontreinigd en beïnvloedt daarmee het zeemilieu. Wanneer deze specie niet meer naar zee kan (afhankelijk van het verspreidingsbeleid, zoals dat zal worden vastgelegd in de Vierde Nota Waterhuishouding) en op een andere manier verwijderd moet worden, zal dit evenwel ook milieugevolgen hebben. Het is wenselijk om de milieu-effecten van verspreiden en nuttig toepassen, en het verschil in milieu-effecten tussen beide verwijderingsmogelijkheden, goed in beeld te brengen, waarbij zowel de middellange als lange termijn in beschouwing moet worden genomen.

Bij het beschrijven van de milieugevolgen dient aandacht besteed te worden aan:

- * emissies van de belangrijkste parameters (met name PAK) die ontstaan ten gevolge van het verspreiden van baggerspecie in zee
- * emissies die ontstaan bij het transport van nuttig toe te passen baggerspecie naar een hergebruikslocatie
- * restemissies die plaatsvinden bij het toepassen van secundaire grondstoffen in werken conform het Bouwstoffenbesluit

5.2.4 verwerken

Bij het in beeld brengen van de milieugevolgen van verwerken is het van belang om onderscheid te maken tussen milieugevolgen veroorzaakt door de verwerkingstechniek zelf en de effecten daarvan op een specifieke locatie. Gevraagd wordt de volgende milieugevolgen in beeld te brengen:

- * de niet-lokatiegebonden milieu-aspecten (ruimtebeslag, energie- en grondstoffengebruik, geluidemissie, emissies naar bodem, water en lucht)
- * herbruikbaarheid van de reststoffen;
- * aard en omvang van de afvalstoffen die bij verwerking ontstaan en hun verwijderingsbestemming
- * de restemissies (vooral naar bodem en water) van eindverwerking en hergebruik voor zover van belang voor het beoordelen van de milieugevolgen van een hele verwijderingsketen.
- * emissies die ontstaan bij het transport van nuttig toe te passen baggerspecie naar een hergebruikslocatie
- * de afstand van de verwerkingslocatie tot milieugevoelige bestemmingen (wonen, recreatie, natuur, etc.)
- * de milieugevolgen van het transport van en naar de locatie

5.2.5 storten

In de relatie tot de bestaande milieusituaties dienen de volgende effecten in het MER aan de orde te komen:

- * effecten op de bodem en het grond- en oppervlaktewater;
- * effecten op de (geo)morfologie;
- * effecten op aanwezige en potentiële natuurwaarden;¹³
- * effecten op het bestaande landschappelijke en archeologische waarden;
- * hinder op milieugevoelige bestemmingen (woningen, recreatie, natuur);
- * (verandering in) de hydro-dynamische condities (stroming en golfwerking) en morfologische veranderingen van de kustzone, veroorzaakt door een stortplaats in zee.

Een bijzondere positie geldt hierbij voor de lokatie Afrikahaven. Deze zal alleen voor baggerberging in aanmerking komen, wanneer de haven wordt gerealiseerd. Als bestaande milieutoestand dient daarom uit te worden gegaan van de situatie waarbij de Afrikahaven reeds gegraven is, en de naaste omgeving is ingericht als bedrijventerrein, conform de ideeën uit het Masterplan Noordzeekanaalgebied.

¹³ zie bijlage 1 inspraakreacties nr. 19, waarin gewezen wordt op de geohydrologische effecten van de Derde Haven bij IJmuiden op de Duinen van Velsen, 2, 21 en 23, waarin op de aanwezige natuurwaarden van de Noorder IJpolderplas wordt gewezen.

6. Vergelijking van alternatieven

De milieu-effecten van de voorgenomen activiteit en de alternatieven moeten onderling én met de referentiesituatie worden vergeleken. Doel van de vergelijking is inzicht te geven in de mate waarin de positieve en negatieve effecten van de voorgenomen activiteit en de alternatieven verschillen.

Bij de vergelijking moeten de doelstellingen en de grens- en streefwaarden van het milieubeleid worden betrokken.

De veelheid van mogelijk te vormen alternatieven en de variatie daarbinnen voor de diverse bouwstenen, maakt het noodzakelijk de te vergelijken alternatieven en varianten te beperken. Deze beperking hoeft niet via de methode van Multi Criteria Analyse plaats te vinden. Ook na die beperking kan er behoefte bestaan om specifieke methoden te hanteren voor de waardering en vergelijking van de alternatieven. Wij bevelen aan om de te kiezen vergelijkmethode mede te kiezen met het oog op de onzekerheden in de effectvoorspelling en de aanbodsscenario's. Daarnaast dienen de onzekerheden zelf in de vergelijking te worden betrokken.

7. Leemten in kennis

De leemten in kennis en informatie, die van belang zijn voor een goede oordeelsvorming, moeten worden genoemd.

Het doel van deze beschrijving is om een indicatie te krijgen van de volledigheid van de informatie voor de besluitvorming.

Beschreven moet worden:

- * welke onzekerheden zijn blijven bestaan en wat hiervan de reden is;
- * in hoeverre dit de kwaliteit van de besluitvorming beïnvloedt.

8. Vorm en presentatie van MER en samenvatting

Een goed toegankelijk en prettig leesbaar hoofdrapport dient te worden nagestreefd. Technische gegevens en onderbouwingen kunnen worden ondergebracht in de bijlagen.

De samenvatting moet als zelfstandig document voor een breed publiek leesbaar zijn en een goede weergave geven van de inhoud van het MER.

Bijlage 1 Lijst van inspraakreacties en adviezen

nr.	persoon of instantie	plaats
1	Actiecomité "Laat de kust met rust"	Wijk aan Zee
2	Bewonersvereniging Zijkanaal H	Amsterdam
3	Burgemeester en wethouders van de gemeente Beverwijk	Beverwijk
4	Burgemeester en wethouders van de gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude	Zwanenburg
5	Burgemeester en wethouders van de gemeente Velsen	IJmuiden
6	Gemeentelijk Havenbedrijf Amsterdam	Amsterdam
7	Hamer van der List advocaten, namens bewoners van het oostelijk deel van de Houtrakpolder	Amsterdam
8	Hoogheemraadschap van Uitwaterende Sluizen in Hollands Noorderkwartier	Edam
9	J.B.L.A. Jansen	Velserbroek
10	Kamer van Koophandel en Fabrieken voor Amsterdam-Haarlem	Hoofddorp
11	Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, directie Noordwest	Diemen
12	Milieufederatie Noord-Holland	Zaandam
13	Milieuwerkgroep 'Levende(n) Have(n)'	Amsterdam
14	dr. ir. W. Moonen	Beverwijk
15	L. Kisjes namens Ondernemersvereniging Wijk aan Zee	Wijk aan Zee
16	Onderzoeks- en adviesbureau 'Orca' Aquatic Ecosystems	Groningen
17	Fam. M.C. Polderman	Spaarndam
18	Stadsdeel Amsterdam-Noord	Amsterdam
19	Stichting Duinbehoud	Leiden
20	Verenigde strandexploitanten Wijk aan Zee	Wijk aan Zee
21	Vereniging Natuurmonumenten	's-Graveland
22	Vereniging tot ongeschonden behoud Westzijderveld OBW	Westzaan
23	J. Vos	Amsterdam-Noord
24	De Waddenvereniging	Harlingen
25	Anoniem	---

nr.	persoon of instantie	plaats
26a	Verslag openbare zitting te Beverwijk	
26.1	Vereniging Leefbaar Wijk aan Zee, dhr. F. Trautwein	Wijk aan Zee
26.2	Ondernemersvereniging Wijk aan Zee, dhr. L. Kisjes	Wijk aan Zee
26.3	Landelijk bestuur "de Groenen", dhr. J. Smit	
26.4	Dhr. Rappers	Beverwijk
26.5	Milieufederatie Noord-Holland, dhr. R. van Arendonk	Zaandam
26.6	Mevr. H. Burger	Wijk aan Zee
26.7	Mevr. A. Blokhuis	Wijk aan Zee
26.8	Verenigde strandexploitanten Wijk aan Zee, dhr. D. van der Zouwen	Wijk aan Zee
26.9	Dhr. L. van der Leden	
26.10	Dhr. J. Langendijk	
26.11	Dhr. K. van Amersfoort	Wijk aan Zee
26.12	Dhr. J. Sharrard	Wijk aan Zee
26.13	Dhr. P. Nijland	Wijk aan Zee
26b	Verslag openbare zitting te Den Helder	
26.14	Hoogheemraadschap van Uitwaterende Sluizen in Hollands Noorderkwartier, dhr. Dijkshoorn	Edam

Bijlage 2 Nota van beantwoording

In deze Nota van beantwoording is weergegeven op welke manier relevante onderdelen van de ontvangen inspraakreacties in de richtlijnen zijn verwerkt. De nummers verwijzen naar de desbetreffende inspraakreactie (zie bijlage 1). Daarnaast is op sommige plaatsen in de tekst van de richtlijnen door middel van voetnoten een verwijzing naar reacties gegeven. De inspraakreacties zijn ter beschikking gesteld aan Rijkswaterstaat directie Noord-Holland, die bij het opstellen van het MER met de inhoud rekening kan houden.

Algemene opmerkingen (beleid, samenhang, procedure etc.)

Relatie met andere relevant(e) beleid/stukken

Het onderzoek moet aansluiten op het reeds bestaande baggerspeciebeleid: de Startnotitie wekt ten onrechte de indruk dat er nog geen beleid is en doorkruist tegelijkertijd het beleid uit het Provinciaal Baggerspecieplan (1, 26.1).

In de paragrafen 2.3, 2.4 en 2.5 van de startnotitie is het Rijks en provinciaal beleid ten aanzien van waterbodems weergegeven. De uitkomst van het MER kan met zich meebrengen dat wijziging van beleid op onderdelen gewenst is.

In de Startnotitie wordt naar enkele andere relevante stukken verwezen, zoals bijv. het PVA Masterplan Noordzeekanaalgebied. Wat is de samenhang tussen die plannen en de plannen waarover dit m.e.r. moet gaan? En wat is de samenhang tussen deze m.e.r. en andere lopende m.e.r.-en, zoals die van de Derde Haven in Velsen en de Averijhaven? (1, 11, 13, 17)

In dit MER zal rekening moeten worden gehouden met overheidsbesluiten die bepaalde oplossingen mogelijk of juist onmogelijk maken (zie 3.2 van de richtlijnen).

Kan het MER niet zo worden opgezet dat het ook gebruikt kan worden voor een wijziging van het baggerspecieplan wanneer dat nodig mocht blijken? (1, 5).

Als een wijziging van het baggerspecieplan nodig mocht zijn, zal dit MER de informatie moeten bevatten om die planwijziging te onderbouwen.

Geef in het MER ook een doorkijk naar consequenties van beleid voor de periode na 2010. Anders is de aanpak nog niet 'structureel' (5, 15).

In de startnotitie (2.6) is aangegeven dat het doel van het initiatief is om een oplossing te vinden voor alle verontreinigde zoute baggerspecie in Noord-Holland die in de periode tot 2010 en daarna vrijkomt.

Algemeen-procedureel

De gebruikte termen moeten goed worden uitgelegd, om te voorkomen dat ze onduidelijk zijn. Voorbeeld hiervan vormen de alternatieven of scenario's: maak goed duidelijk welke verschillen de alternatieven onderling vertonen (12, 13).

Met name de samenvatting van het MER zal voor een breed publiek leesbaar moeten zijn. Aan de vergelijking van alternatieven wordt in hoofdstuk 6 van de richtlijnen aandacht besteedt.

Houd ruimte voor veranderingen die door nog niet beschikbare relevante informatie nodig kunnen worden, zoals bijv. door de vierde nota waterhuishouding (11).

Voor zover dergelijke veranderingen te voorzien zijn, kunnen de mogelijke gevolgen daarvan worden meegenomen in het MER. Voor zover die kennis er niet is, moet worden beschreven in hoeverre dat de kwaliteit van de besluitvorming beïnvloed.

Het is nu de bedoeling de Startnotitie te laten gelden voor zowel de eerste als de tweede fase van de m.e.r. Dat is niet goed, omdat dan nu ook al richtlijnen moeten worden gegeven, terwijl je nog geen zekerheid hebt over wat in de tweede fase moet worden onderzocht (12).

Besloten is de richtlijnen alleen betrekking te laten hebben op fase 1 van het MER. Dit betekent het uitwerken van een structurele oplossing. Voor het aanvragen van vergunningen, waarvoor m.e.r.-plicht geldt, zullen nieuwe procedures moeten worden doorlopen.

Opmerkingen over aanbod

In het onderzoek moet veel nadruk gelegd worden op berekening van de vrijkomende hoeveelheden. Daarbij moeten de gevolgen van preventieve maatregelen en verspreidingsnormen goed worden meegenomen: door preventie en verwerking kan de vrijkomende hoeveelheid en uiteindelijk ook de noodzakelijke stortcapaciteit immers enorm fluctueren (5, 9, 11, 26.2).

In Hoofdstuk 2 van de richtlijnen wordt uitvoerig ingegaan op de bepaling van het aanbod. Voor een goede inschatting hiervan zal ook rekening moeten worden gehouden met toekomstige ontwikkelingen die van invloed kunnen zijn op kwaliteit en kwantiteit van het aanbod. Voor wat betreft mogelijke oplossingen zal afzonderlijk moeten worden beschreven welke bijdrage preventie, hergebruik en storten aan de oplossing kunnen leveren.

Opmerkingen over preventie en verwerking

In de m.e.r. moet alle aandacht komen voor preventie en verwerkingstechnieken, omdat:

Er zal, kortom, ook een alternatief moeten worden opgenomen zonder storten, waarin wordt uitgegaan van maximale aandacht voor preventie en verwerking (optimale verwerkingsvariant) (1, 3, 4, 5, 9, 10, 11, 12, 13, 13, 14, 16, 21, 23, 26.2, 26.6).

In het MER zal een 'meest milieuvriendelijk alternatief' worden uitgewerkt, dat uitgaat van de voorkeursvolgorde voor verwijdering (preventie, verspreiden, verwerken, storten), zonder daarbij een kostenafweging te maken. Deze kostenafweging zal in het milieurendementsalternatief wel aan de orde komen (richtlijnen paragrafen).

Breng in kaart wat de bijdrage is van bronnen aan een bepaalde verontreiniging. Antwoord hierop is noodzakelijk voordat preventiemogelijkheden kunnen worden uitgewerkt. Breng vervolgens alle preventiemogelijkheden in kaart met het te verwachten resultaat en de actoren die de maatregelen zullen moeten gaan uitvoeren. Een creatief voorbeeld is gegeven door de gemeente Rotterdam (5, 12).

Bronmaatregelen die door de initiatiefnemer of het bevoegd gezag kunnen worden genomen, zullen in het MER aan de orde komen. Het gaat dan met name om puntbronnen en saneringslocaties in de havengebieden en het gebied langs het Noordzeekanaal. De bijdrage van de overige bronnen zal in dit MER als autonome ontwikkeling worden meegenomen en wordt met name bepaald door de resultaten van het landelijk gevoerde preventiebeleid.

Opmerkingen over potentiële lokaties

Neem een potentiële locatie op voor de kust, namelijk het terrein dat eerst volgestort wordt met bagger waar vervolgens de uitbreiding van Schiphol op komt (7).

In het MER zullen lokaties voor de kust en ten noorden van de Noordpier worden onderzocht.

Alle lokaties die zijn genoemd in de Startnotitie leveren problemen op: milieuproblemen, maatschappelijke problemen, sociaal-economische gevolgen) (12).

In het MER zullen de milieugevolgen van lokaties worden beschreven. Bij het maken van uiteindelijke keuzes zullen ook andere aspecten, waaronder bovengenoemde, worden betrokken.

Houd alle lokaties die binnen de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur vallen volledig buiten het onderzoek (22).

Van de te onderzoeken lokaties ligt de Noorder IJpolderplas in de PEHS. In het Masterplan Noordzeekanaalgebied wordt deze locatie echter genoemd als mogelijk toekomstig bedrijventerrein. Op voorhand wordt deze locatie daarom niet uitgesloten. Uit het MER moet blijken welke gevolgen het eventuele gebruik van de Noorder IJpolderplas voor het milieu zou hebben.

Lokaties mogen nooit een permanente stortlocatie zijn, dan schuif je je problemen af op de toekomstige generaties (23).

In dit eerste deel van het MER zal worden ingegaan op mogelijkheden om bij het inrichten van een stortlocatie werk met werk te maken. In een inrichtings-MER zal meer gedetailleerd beschreven moeten worden op welke wijze gevolgen voor het milieu worden voorkomen of tot een minimum beperkt.

Een nulalternatief is een alternatief dat geldt als er aan de huidige werkelijke juridische situatie echt niets verandert. De Afrikahaven kan niet in dat alternatief worden meegenomen, omdat dit een niet-bestaande haven is (13, 17).

De Afrikahaven komt als locatie voor baggerberging pas in aanmerking als hier een bestaande haven ligt. Voor de beschrijving van de autonome situatie in dit MER wordt daarom uitgegaan van de aanwezigheid van een Afrikahaven.

De in de Startnotitie opgenomen informatie over de capaciteit van de Averijhaven is onjuist, gezien de vergunningaanvraag. Het was de bedoeling de Averijhaven een tijdelijke locatie te laten zijn, omdat de gemeente het gebied wil herinrichten. Daarom niet opnemen als goede potentiële locatie (1, 5, 15).

De Averijhaven geldt niet als potentiële locatie voor de structurele oplossing van het baggerprobleem. De uitkomsten van het MER voor de Averijhaven zijn mede de aanleiding voor dit MER. De capaciteit van de Averijhaven is gebaseerd op het convenant tussen Rijkswaterstaat, de gemeente Amsterdam en de gemeente Velsen. Dit convenant heeft tot doel de Averijhaven indien gewenst bruikbaar te maken voor haven(gebonden) activiteiten.

De Noorder IJpolderplas moet niet worden opgenomen als een mogelijke locatie, omdat het een natuurgebied is, in de plas infiltratie plaatsvindt, er aan de plas mensen wonen en de gemeente er een bedrijventerrein van wil maken (2, 18, 22, 23).

De milieugevolgen die optreden als van de Noorder IJpolderplas gebruik wordt gemaakt, zullen in het MER worden beschreven. Het feit dat de gemeente van deze plas een bedrijventerrein wil maken biedt misschien mogelijkheden om werk-met-werk te maken. De plas hoeft dan niet opgevuld te worden met nog te winnen zand, maar met baggerspecie waarvoor geen andere oplossing voorhanden is. Het feit dat er mensen aan de plas wonen zal in de studie worden beschreven en een rol spelen bij het maken van een uiteindelijke keuze.

Het opnemen van de Afrikahaven als mogelijke locatie is onjuist, omdat het niet zeker is of de haven er komt, de bestemming als stortlocatie strijdig is met het gemeentelijk bestemmingsplan en het grenst aan waardevolle natuur- en recreatiegebieden (4, 6, 7, 17).

Of de Afrikahaven er wel of niet komt, is één van de onzekerheden waarmee in dit MER rekening moet worden gehouden. In het MER zal worden aangegeven welke besluiten nog moeten worden genomen om de uiteindelijk gekozen oplossing mogelijk te maken.

De Zuidpier is geen op te nemen locatie, omdat dit conflicteert met het Strandplan en het gebied valt onder de Natuurbeschermingswet (5, 19).

De Zuidpier is geen onderdeel meer van de studie.

De Derde Haven is geen goede locatie, vanwege de kleinschaligheid van de haven welke strijdig is met de provinciale voorkeur voor grootschaligheid, mede vanwege betere beheersbaarheid van grote lokaties (5, 19).

Uit het MER zal de behoefte aan stortcapaciteit moeten blijken. Indien de Derde zeehaven van IJmuiden geen reëel alternatief vormt, dient dat in de MER gemotiveerd te worden (zie ook paragraaf 4.1.6 van de richtlijnen).

De Amerikahaven opnemen als geschikte locatie is niet zinvol, want de haven is al bijna vol (6).
De Amerikahaven is geen onderdeel meer van de studie.

De Noordpier is een slechte locatie, omdat het een woon-recreatiegebied is en er voor deze locatie absoluut geen maatschappelijk draagvlak bestaat. De mogelijkheden voor strandrecreatie en strandexploitatie zouden erdoor verdwijnen. Daarnaast valt het gebied onder de geplande gebieden voor de Natuurbeschermingswet (15, 19, 20).

De Noordpier is vanwege de voorgeschiedenis een beladen locatie. In het MER zullen de milieugevolgen van berging op deze locatie worden beschreven. Bij de uiteindelijke keuze voor een structurele oplossing zullen ook bovengenoemde aspecten een belangrijke rol spelen.

Opmerkingen over onderzoek-thema's

Onderzoek alle milieugevolgen van de verschillende verwijderingsmethoden van baggerspecie (5, 9, 10, 18, 19).

In hoofdstuk 5 van de richtlijnen wordt uitvoerig ingegaan op de beschrijving van de bestaande milieutoestand, de autonome ontwikkeling en de milieugevolgen van de alternatieven.

Beschrijf de effecten van planologisch technische ingrepen (zoals aanpassing van pierarmen en loswallen) op slibafzettingen (12)

In paragraaf 5.2.2 en 5.2.5 van de startnotitie wordt hier expliciet aandacht aan besteed.

Kijk naar de kosteneffectiviteit bij de verschillende alternatieven: wat mag het kosten om een bepaalde verontreiniging te voorkomen? (12)

Bij de beschrijving van het milieurendementsalternatief zal een optimaal evenwicht worden gezocht tussen te maken kosten en te behalen milieukwaliteit. Uit dit evenwicht zal naar voren komen wat het voorkomen/verwijderen van een bepaalde verontreiniging mag kosten.

Het klasse 2-beleid wordt te snel onder tafel geschoffeld. Ga er in de m.e.r ook gewoon van uit dat klasse 2 na 2000 niet meer verspreid mag worden in de zee. Dat stimuleert tenslotte ook extra aandacht voor preventie en verwerking (12, 24).

In de startnotitie (3.3 en 3.4) geeft de initiatiefnemer al aan dat hij beide mogelijkheden wil onderzoeken.

Bij de verschillende voorgestelde lokaties moet worden beschreven wat de huidige milieuwaarde van de lokaties is en welk beleid voor toekomstig gebruik van die lokaties is beschreven in bestaande beleidsdocumenten. De gevolgen van storten voor de verre omgeving moeten worden uitgewerkt (13, 14, 19, 22, 23).

In het MER zal een beschrijving van de bestaande milieutoestand worden gegeven evenals de milieutoestand zoals die zich zal ontwikkelen, wanneer rekening wordt gehouden met nu al bestaande plannen en beleid (richtlijnen paragraaf 5.1). De te beschrijven milieugevolgen van het storten staan in paragraaf 5.2.5 van de richtlijnen.